

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Noui întreprinderi comerciale și industriale în Ardeal și Banat

La Arad s'a înregistrat o nouă firmă „Fidema”, Industria Română de fire de mătase, lână și bumbac;

O nouă societate pe acțiuni cu un capital social de 30 milioane, sub firma: *Gross Iosif*, industrie de lemne;

O altă societate pe acțiuni cu 6 milioane capital social, sub firma „*Ludovic Ferber*” S. A., care se ocupă cu comerțul de articole chimice.

La Cluj în locul firmei de manufactură *Geza Ianovitz*, s'a constituit o societate nouă: „*Postăvăria Corvin*” S. A. din Cluj cu un capital social de 2 milioane, care se va ocupa cu comerțul de poștă-vărie;

Societatea în comandită „*Higiena*” dr. Vajna și Co., care se ocupă cu comerțul de articole sanitare.

Clinicele datorește aproape 2 milioane Fabricii de Gaz

Am anunțat la timp, că s'a revizuit contractul, pe care Fabrica de Gaz din Cluj îl are cu orașul Cluj și în urma revizuirii direcțiunea fabricii a fost obligată să facă noi investiții.

Fabrica de Gaz, după cum suntem informați, caută să-și realizeze modernizarea, dar are prea multe pretențiuni la instituțiile de stat. Numai Clinicele Universitare îi datorează aproape două milioane pentru gazul consumat în 1926—1928.

Până nu i-se achită pretenziunile reorganizarea fabricii nu poate lua avânt mai intensiv.

Consiliul orașului în tot cazul ar trebui să intervină la forurile competente, ca să se achite pretenziunile fabricii.

Intocmirea legii bursei

Comisia care este însărcinată cu întocmirea proiectului de lege al bursei lucrează cu asiduitate. Se speră că proiectul va fi gata săptămâna viitoare. Este sigur că se vor înființa burse de efecte în principalele orașe ale țării.

Congresul farmaciștilor

Farmaciștii din România și-au convocat congresul pe ziua de 31 Mai a. c. la Timișoara.

La congres, din partea guvernului va participa dl Sever Dan, ministru Sănătății Publice.

Congresiștii beneficiază de o reducere de 50% pe C. F. R.

Salvarea economica a Oradei

Dl. Dr. Aurel Lazar a elaborat un vast program pentru salvarea vieții economice din Oradea

Organizațiile industriale, comerciale și agricole din Oradea Mare, de ani de zile au urgit prin memorii și adunări, să se caute salvarea vieții economice din acel oraș lipsit de mijloacele necesare dezvoltării, pe care o avuse în trecut, arătând, că în actualele împrejurări se distruge industria, comerțul și întreaga viață economică în acel oraș contribuindu-se la creșterea somajului.

În continuarea acțiunii inițiate, dl. Dr. Aurel Lazar, președintele comisiei interimare a orașului, a elaborat un vast program pentru îmbunătățirea situației economice a orașului, convocând cercurile interesate la o consfățuire, pentru a se stabili în comun acord toate neajunsurile și modalitățile de salvare a vieții economice din

importantul oras de frontieră, care este Oradea-Mare.

Între altele se va cere:

intrepozite, bursă de mărfuri și reînființarea direcțiunii regionale CFR

realipindu-se la județul Bihor Valea lui Mihai și jurul, pentru a se intensifica circulația streinilor.

Printre dorințele orădienilor mai figurează și

încurajarea activității întreprinderilor miniere

și a altor întreprinderi, între cari sunt: *fabrica de gaz, Uzinele de Bauxit, Minele de Marmoră din Vașcău, Minele de Lignit, uzinele forestiere* etc. a căror prosperare ar contribui în foarte mare proporție la descreșterea somajului,

Sürgös lett a vámtarifa reviziós munkálatainak befejezése

A vámtarifa reviziójának ügye befejezés felé közeledik s talán már a jövő hó folyamán parlament elé is kerül. Az állatexport fellendítése problémájával kapcsolatban ugyanis sürgösen szükségessé vált a szomszédos államokkal való kereskedelmi szerződések megkötése. Az előző kormányok eddig nem fektettek súlyt a kereskedelmi szerződések megkötésére és ennek volt a követ-

kezménye azután az, hogy agrártermékeink a külföldi piacokról kiszorultak. A kormány elhatározta, hogy az elvesztett piacokat visszaszerzi és az agrártermékek kiviteli lehetőségeit előmozdítja. Amíg nincsenek kereskedelmi szerződések, addig ebben az irányban egy lépést sem tehet és amíg nincs meg a vámtarifa revizió, addig nem köthet kereskedelmi szerződések.

Urgența modificării tarifului vamal

Lucrările au ajuns în stadiu definitiv

Lucrările revizuirii tarifului vamal au ajuns în stadiu definitiv, încât se afirmă, că pe la sfârșitul acestei luni va fi depus și proiectul spre votare.

Este interesant, că guvernului

nu i-a fost urgent proiectul, până ce l-au urgiat factorii economici,

dar imediat, ce l-au urgit agrarienii pentru

intensificarea exportului de vite

a luat dispoziții să se încheie luc-

rările, încheindu-se convenții comerciale cu țările vecine.

Guvernul este decis

să recâștige pentru exportul român piețele vechi,

pe cari le-am pierdut în urma greșitei politici economice, inaugurată în trecut. Și aceste piețe se pot recâștiga numai după încheierea convențiilor comerciale, cari se pot realiza exclusiv după revizuirea tarifului vamal.

Közel két millióval tartoznak a klinikai intézmények a kolozsvári Gázgyárnak

Megemlékeztünk annakidején arról, hogy Kolozsár város tanácsa a Gázgyárral kötött szerződését revidiálta és kötelezte a Gázgyárat arra, hogy új investíciókkal modernizálja üzemét. A Gázgyár igazgató-sága a városi tanács által meghatározott programot, amint értesülünk, — végre is akarja hajtani, azonban igen nagy összegre rug azoknak a számláknak az összege, amelyekkel az egyes állami hivatalok és intézmények tartoznak gázfogyasztás fejében. Egyedül az egyetemi klinikák és velük kapcsolatos intézmények közel kétmillió lejellel tartoznak, még az 1926—28-as évek alatt fogyasztott gázért és amíg ezek a kinnlevő követeléseket a Gázgyár be nem hajtja, addig az üzem reorganizálása nem vehet nagyobb lendületet. A városi tanácsnak véleményünk szerint illetékes helyen interveniálnia kellene, hogy a Gázgyárnak fizessék ki a követelését és megkezdhesse üzemének modernizálását.

Országos kongresszust tartanak a romániai gyógyszerészek Temesváron

A romániai gyógyszerértárlajdonosok szövetsége május 31-én tartja meg Temesváron 25-ik kongresszusát. A kongresszuson a kormány képviselőjében Dan Sever közegészségügyi miniszter vesz részt. A kongresszus gyógyászati mintavásárral lesz egybekötve és annak résztvevői ötven százalékos vasúti kedvezményben részesülnek.

23 százalékos vasúti kedvezmény a bukaresti mintavásár látogatóinak

A vasut elhatározta, hogy a május 17-től június 25-ig tartó bukaresti mintavásár alkalmával a mintavásár látogatóinak 25 százalékos utazási kedvezményt ad. A jegyet a kiinduló állomásnál kell megváltani, a visszautazásnál pedig a mintavásár által kiállított igazolvány alapján a vasúti jegynek csak felét kell megfizetni.

SĂPTĂMÂNA

„Sfatul Negustoresc” din Cluj și-a convocat adunarea generală pe ziua de 9 Iunie a. c. intenționând să ia hotărâri și cu privire la înființarea unei instituțiuni de ajutorare reciprocă.

Comercianții după adunare vor avea un și un congres, căutând să protesteze contra urcării taxei noi de scont, intenționând să pornească o acțiune generală pentru reducerea dobânzilor exagerate la credite.

In chestia falimentului firmei de textile Weiss & Co. din Arad, inventarul se va licita în 10 Iunie a. c. la orele 3 p. m.

Inventarul s'a evaluat la 1,616.409 lei, ofertele trebuind prezentate împreună cu o cauție de 10 la sută până în 10 Iunie a. c.

Mai mulți reprezentanți ai băncilor din Ardeal au intervenit la Banca Națională arădând, că filialele băncii produc mari greutăți instituțiilor financiare cu ocazia acordării reescompturilor, cerând contabilitate română dela aceste institute, iar pentru depuneri 12 la sută, pe când pentru credite plasate 18 la sută.

Dr. Lepădatu a promis delegației, că va prezenta consiliului de administrație cererea reprezentanților băncilor din Ardeal.

Guvernul, anunță că ar fi obținut un împrumut de 130 milioane franci francezi, din cari 650 milioane lei a destinat pentru înființarea Creditului Agricol ale cărei statute s'au și redactat, urmând a fi prezentate Consiliului de Miniștri, care le va desbata într-o ședință proximă.

In cercurile bucureștine se lansează versiunea fondărilor puternice institute financiare streine, la cari s'ar accepta și cointeresarea capitalului român.

După unele știri marele conzern „Disconto Gesellschaft” din Germania ar intenționa să înființeze o bancă puternică în București, cointeresând și capital român. Un consorțiu compus din francezi, suedezi și români, inițiază înființarea unei alt puternice institut financiar în București.

Conferința experților Ligei Naționaliilor, încheindu-se, a hotărât să propună, ca să se stabilească și cota internațională a exportului de zahăr.

Delegații unor țări s'au declarat pentru încheierea unei convenții internaționale, care să stabilească precis cota fișoarei țării, pentru a se suprima sporirea supraproducției de zahăr.

Intre proiectele de legi, cari vor fi prezentate în proximele ședințe parlamentare, figurează și cel al „Creditului Industrial”, Codului Comercial, Concordatului Preventiv și al desființării motorului.

Măsfélmiliard lej kártérítést követelnek az erdélyi magánvasutak Romániától

A napokban érkezett vissza az a jogi bizottság, amely Romániát képviselte a párisi nemzetközi bíróság előtt az erdélyi magánvasut részvénytársaságok által indított perben. A bizottság tagjai beszámoltak a kormánynak arról, hogy a párisi nemzetközi bíróság elutasította az összes illetékességi kifogásaikat és négy napig érdemben tárgyalta a pert.

Az erdélyi vasutársaságok,

amelyeknek főrészvényesei magyarok, németek és hollandok, negyvenhétmillió aranyfrank kártérítést követelnek a román államtól a vasutak berendezéséért és a 10 éves használatért.

A bíróság a tárgyalást elhalasztotta, miután a vasutársaságok képviselőitől az eredeti szerződések és egyéb okmányok bemutatását kérte. A kártérítési összeg leiben másfélmiliárdot tesz ki.

Összefognak a nagyváradi gazdasági körök Nagyvárad megmentése érdekében

Dr. Lázár Aurél nagykonceptióju programot dolgozott ki Nagyvárad gazdasági megmentéséért és azt a kereskedelmi és ipari érdekképviseletek elé terjeszti

A nagyváradi ipari és kereskedelmi, valamint különböző gazdasági érdekképviseletek évek óta a memorandumok özőnével ostromolják a kormányt, hogy tegyen valamit a város megmentése érdekében. Valamennyi erdélyi város közül Nagyvárad helyzete a legváltásosabb, a legreménytelenebb. Ennek a városnak nincs hinterlandja, a munkanélküliség folyton nő, a fogyasztás csökken és így nem esoda, ha a legtöbb esód, fizetéképtelenség, üzembeszünetés az utóbbi években Nagyváradon történt.

Dr. Lázár Aurél polgármester a közeli napokban értekezletre hívja össze a Kereskedelmi Csarnok, a Kereskedelmi és Iparkamara, a Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Ipartestület, a Mezőgazdasági Kamara, és a munkásszervezetek képviselőit, valamint Bihar megye és Nagyvárad kereskedelmi és iparvállalatának vezetőit, hogy eljűk terjessze azt a nagykonceptióju programot, amellyel

meg lehet menteni Nagyváradot.

A memorandum kifejti, hogy első sorban a törvényhozás által már megszavazott vámszabadraktár létesítését kell kivívni a kormánynál. Fel kell állítani az árutörséket, vissza kell állítani a vasuti

forgalmi főnökséget és vissza kell csatolni Bihar megyéhez Érmihályfalva és vidékét. Ezenkívül utazási kedvezményekkel, előzékeny vámellenőrzéssel és propagandával kell elősegíteni Nagyvárad és Bihar megye megszüntet idegenforgalmának fellendülését.

Kérni kell a kormány hathatós támogatását

a paragon heverő, vagy redukált üzemi biharmegyei bányák és iparvállalatok új termelő munkájának megindítása érdekében.

A tíz év óta szünetelő nagyváradi gázgyár, a bihari bauxit telepek intenzív üzeme, a vaskóhi márványbánya, a dennai és tatarosi aszfaltgyár, a bihari szén és lignitbányák, az erdőüzemek fokozott termelőmunkája esetén és a középítkezések megindítása által meg szűnne a munkanélküliség, új élet erőre lendülne a lakosság vásárló képessége és talpraállna a ma haladó nagyváradi ipar és kereskedelem.

Az összeomlással fenyegető válság 12 órájában hívja össze dr. Lázár Aurél polgármester mentőakcióra az érdekelteket. Éppen ezért remélhető, hogy a kormány végre gyors és energikus segítséggel siet a jobb sorsra érdemes Nagyvárad megmentésére.

Erős tempóban fejlődik a brassói Schmoll-paszta vegyészeti gyár

A gazdasági krízis ellenére egyetlen munkáselbocsátás sem történt a Schmoll-gyárnál

Középeurópa jelenleg egyik legnagyobb és legrégebbi gyára a Schmoll cipőkrémgyár, amelyet 1884-ben alapítottak Bécsben. Készítményei kiváló minőségüknek fogva olyan gyors és rohamos elterjedtségnek örvendtek, hogy néhány év múlva már újabb gyártelepeket létesítettek Budapesten, Pozsonyban és Marburgban. Erdélynek és a Bánságnak a békeszerződések által Romániához való csatolásával a központi igazgatóság elhatározta, hogy Romániában is gyártelepet létesít. Ez 1923-ban meg is történt és ezzel a Schmoll-féle vegyészeti gyár öt teleppel rendelkezett. A gyár, cipőpasztán kívül évek óta par-kett-krémet, butor-krémet, bór-

szövet- és autópasztát is gyárt. A gyár termékeinek terjesztése Romániában is a legmodernebb szervezettel történik és Micu Sándor a brassói üzem igazgatója laudatlan munkájának köszönhető, hogy a Schmoll-gyár készítményeit ma már Romániában a legkisebb faluban is ismerik.

Tizenöt utazóval terjesztik a Schmoll-gyártmányokat, akik vasuton, kocsim és a gyár tulajdonát képező hat autóval beutazzák az egész országot úgy hogy míg másutt a nyomasztó gazdasági viszonyok folytán nagyarányu leépítések történtek, addig a brassói Schmoll-gyárban ilyen cimen egyetlen elbocsátás sem történt.

A H É T

A kolozsvári Sfatul Negustoresc junius kilencedikén tartja rendes évi közgyűlését, amelynek tárgysorozatában, az Országos Kereskedő Önségélyző Egyesület megalakítása szerepel. A közgyűlés után kongresszust tartanak a kereskedők, amelyen a bankkamatláb újabb felemelés ellen fognak tiltakozni és országos akciót indítanak a tulmagas bankamat le szállítása érdekében.

Weisz és Irsai aradi textilárú cég esődügyében junius 10én dr. Emil Veliciu ügyvéd irodájában kerül árverezésre a esődleltár, amely 1,616.409 lej becsértéket képvisel. Az értékesítés egytömegben történik és az errevonatkozó ajánlatok 10 százalék bánatpénzzel együtt junius 10-ig nyujtan-dók be a esödöttömeggondnoksághoz.

Több kisebbségi pénzüintézet képviselője jelent meg a napokban Lepadatu volt pénzügyminiszternél, a Banca Națională igazgatójánál, akinek elpanaszolták, hogy a Banca Națională fiókja ujabban a visszszámítolási hitelezésnél súlyos nehézségeket okoznak a kisebbségi bankoknak, amennyiben ezektől román nyelvű könyvelést követelnek. Lepadatu igazgató megígérte a küldötségnak, hogy a speciális panaszokat a Banca Națională legközelebbi igazgatósági ülése elé terjeszti.

A Népszövetség szakértő konferenciája a napokban fejezte be tanácskozásait, amelyeken többek között elhatározták, hogy javasolni fogják az érdekelteknek, nemzetközi exportkontingens bevezetését a cukor számára. Az egyes államok delegátusai hajlandóknak nyilatkoztak egy olyan nemzetközi egyezmény megkötésére, amely az egyes államok számára pontosan megszabja a kivitelre szánt cukor mennyiséget, hogy ezáltal a nemzetközi piacokon mutatkozó tulprodukeiót megszüntessék.

Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint a kormány 130 millió francia frankos kölcsönt szerzett, amelyből 650 millió lejt a Mezőgazdasági Hitelintézet megalakításának céljaira fordítanak. A Mezőgazdasági Hitelintézet alapszabályai már készen vannak és a minisztertanács egyik legközelebbi ülésén fogja azt letárgyalni.

A kormány számos nagyfontosságú gazdasági törvényjavaslatot akar tető alá hozni. Tárgyalás alá veszik a Mezőgazdasági Hitelintézet felállításáról szóló törvényjavaslatot, a mezőgazdasági szakoktatás reformjáról szóló tervezetét, a kényszeregyezségi eljárás szabályozásáról és a moratórium eltörléséről szóló törvénytervezetét.

Bukaresti pénzügyi körökben újabb nagy bankalapításról beszélnek. Hírek szerint a Disconto Gesellschaft állít fel nagy bankot Bukarestben és a bankban a román tőke is nagymértékben vállal érdekeltiséget. Egy másik svéd, német és francia tőkével megalakuló nagy bankról is sokat beszélnek, amelynek alapítói között a svéd gyufatrösztt szerepel hatalmas összeggel.

Banca Națională, urcând din nou scontul, a provocat enorme nemulțumiri

Industriașii, comercianții și agrarienii de asemenea sunt revoltați

Dobânzile creditelor comerciale au fost stabilite oficial la 15 $\frac{1}{2}$ %

Nemulțumirile provocate de către Banca Națională prin urcarea taxei scontului, le-am comentat în numărul trecut și astfel în prezent, mărginindu-ne la caracterul informativ al ziarului, accentuăm, că

și ziarele bucureștene condamnă politica financiară a guvernului,

care tolerează să se intensifice scumpetea prin urcarea taxei de scont.

Unele ziare arată, că recenta urcare a taxei de scont a provocat

urcarea dobânzilor creditelor comerciale la 15 $\frac{1}{2}$ %

în mod oficial, avându-se în vedere, că art. 49 din legea accelerării procedurilor juridice precizează clar, cumcă peste dobânzile percepute de Banca Națională se pot socoti la afaceri: particulare 4,

iar la comerciale 6 la sută.

În astfel de împrejurări dobânzile creditelor comerciale s'au urcat oficios la 15 $\frac{1}{2}$ la sută.

Dacă mai avem în vedere, că

și băncile au drept să socotească 1—3% pentru spese,

atunci ușor putem să constatăm, că dobânzile scăzute la 14—16%, în scurt timp se vor urca din nou la 20%.

Ziarele bucureștene atribuie noua urcare dlui Rist, exponențial pentru București al institutului „Banque de France”,

ca să poată înregistra mai mari profituri capitaliștii francezi,

cari au mari capitaluri plasate în România.

Presă pretinde dispoziții dela guvern, ca să se curme actuala stare de lucruri.

În legătură cu noua urcare a taxei de scont și *Sfatul Negustoresc* este hotărât să pretindă reducerea noiei taxe, în adunarea generală, care va avea loc în 9 Iunie a. e. în Cluj, urcarea taxei de scont fiind mai insuportabilă pentru întreprinderi.

Sfatul Negustoresc din Cluj este decis să facă apel la centrala din București ca

să protesteze contra noiei urcări a taxei de scont,

inițiind o adunare generală de protestare a tuturor comercianților rdin România.

U. G. I. R. de asemenea a inițiat acțiune pentru reducerea taxei de scont, atragând atenția guvernului asupra gravelor consecințe ce pot urma după noua urcare a taxei de scont.

Pergőtüz zudul a kormányra a bankráta felemelése miatt

A gyáripár, a kereskedelem, az agráriusok egyaránt megállapítják, hogy a Banca Națională kamatlába mérséylet az ország gazdasági regenerálása ellen — Tizenöt és fél százalék lett a kereskedelmi hitelek törvényes kamata

A bankkamatláb emelésének hullámai a bukaresti pénzpiacra nem ültek még el. A fővárosi sajtó egyöntetűen kárhoztatja a kormányt az a politikáját, amely elűttötte, hogy a könnyen katasztrófálissá válható kamatdrágulást előidézte a Banca Națională. A *Dimineața* többek között megállapítja, hogy az újabb bankráta emelése következtében

Romániában a törvényes kamatláb a kereskedelemben 15 és fél százalék lett.

Az igazságszolgáltatás gyorsítására vonatkozó 1925. évi törvény 49. szakasza ugyanis kimondja, hogy a Banca Națională visszleszámítolási kamatlába, *magánügyleteknél 4, kereskedelmi ügyleteknél 6* százalékkal lehet többet számítani és így a 15 és fél százalékos kamattörvényes kamattá lett... Ha tekintetbe vesszük, hogy ehhez a kamathoz a kölcsönt nyújtó banknak még joga van költség és más címen 1—3 százalékos hozzátenni, nyilvánvaló, hogy a kölcsön kamata, mely már 14—16 százalékra csökkent

rövidesen ismét 20 százalék fölé fog emelkedni.

A fővárosi sajtó Charles Ristnek a *Banca de France* bukaresti exponensének tulajdonítja a Banca Națională újabb kamatlábemelését. A francia tőkéseknek ugyanis az az érdekük, hogy a romániai kamatláb minél magasabb legyen és ezzel az itt elhelyezett francia tőkék nagyobb jövedelemhez jussanak. A sajtó a kormány sürgős beavatkozását követeli annál is inkább, mivel ma az egész világon Romániában van a legmagasabb hivatalos kamatláb érvényben.

Itt említjük meg, hogy a kolozsvári Sfatul Negustoresc június 9-én tartja meg évi rendes közgyűlését. A gyűlés egyúttal bevezetője annak az országos kampánynak, melyet az ország területén levő kereskedőtanácsok a bankkamatláb emelése ellen megindítanak. A kamatlábemelés elsősorban a kereskedőket érinti, mert a tárcaváltók kamattá emeli fel. A Sfatul Negustoresc bukaresti központja véleményét kéri

az összes fiókoktól abban az irányban, hogy a kamatlábemelés milyen helyzetet teremtett az egyes piacokon. Kolozsváron a rövidlejáratú hitelek megrágultak és hasonló a helyzet az egész országban. A kolozsvári Kereskedők Tanácsának vezetői éppen ezért elhatározták, hogy a központot

fel fogják szólítani a kamatláb emelése elleni tiltakozásra.

A Kolozsvárról kiinduló és a többi nagyobb városok által támogatott akció egy tiltakozó nagygyűlés összehívását akarja keresztülvinni, hogy aztán egy Bukarestben tartandó nagygyűlésen a kormány figyelmét felhívják a Nemzeti Bank kamatlábemelési politikájának végzetes következményeire.

Különben hasonló irányú akcióra készül, sőt már a kezdeményező lépéseket is megtette a Romániai Gyáripárosok Országos Szövetsége is. A szervezet központi vezetősége fel-

DIANA

sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

hívta a kormány figyelmét a Nemzeti Bank kamatlábemelésének természetellenes következményeire. Sajnos a központ egyelőre csak azt a választ kapta, hogy

ennek az elkerülhetetlen intézkedésnek nem lehet következménye a magánbankok kamatlábemelése,

különösen akkor, ha a termelő rétegek szigorúan a rentabilitás szempontjait követik s a magánbankok esetleges kamatlábemelési törekvéseit, kölcsöntőkék redukálásával és áruhitelzéseik megszorításával visszaverik.

Megnyitották a csődöt a temesvári „Oceán” textilkereskedelmi cég ellen

A temesvári esőbírószághoz Weisz és Groszner bécsi cég harmincezer svájci frank követelés erejéig esődkérést adott be a temesvári „Oceán” textilkereskedelmi cég ellen. A törvényszék a napokban tartotta meg a tárgyalást, amelyen a cég tulajdonosnője Kohn Zelma bejelentette, hogy a cég aktívái kétmillió lejt tesznek ki, ezzel szemben a passzívák összege megközelítik a négy milliót és ezért maga is hozzájárul a csőd elrendeléséhez. A törvényszék a bejelentést tudomásul vette, a csődeljárást megnyitotta és esődtömeggondnoknak Weiser Sebestyén dr. temesvári ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje június 28, a verifikálás napja július 4, a esődválasztmány megválasztása pedig július 11-én történik.

A „Steaua României” Biztosítótársaság 1928. évi mérlege

A „Steaua României” Román Biztosítótársaság ezévi közgyűlését május hó 8-án tartotta Bukarestben. Az általános kedvezőlen gazdasági helyzet és a biztosítási üzlet ezzel kapcsolatos nyomottságának és hanyatlásának ellenére a „Steaua României” fejlődésének útján továbbra is előre haladott, ami igazolja azt a ténnyt, hogy a „Steaua României” 1928-ban előző évek eredményénél még nagyobb mértékben tudta a saját magára iránti bizodalmat a lakosság minden rétegében és az összes foglalkozási ágakban felkelteni és megszilárdítani. A „Steaua României” az 1928. évben díjak, illetékek és kamatok fejében 127,095.000 lejt vételezett be (15,985.000 lejjel többet, mint az 1927. évben), 300,368.000 lejt összegű életbiztosítást perferkuált, mellyel az 1928. év végén érvényben lévő életbiztosítás állománya 678,511.000 lejre emelkedett. A társaság az elmúlt évben kárakért 47,019.000 lejt fizetett ki, 1921. évben történt alapítása óta kifizetett kárak összege pedig 196 millió 754 ezer lejre rug. Az alapítókkal együtt saját tartalékai immár 121,919.000 lejt értek el. A kimutatott nyereség 3,308.145 lejt, melyből 17.5% osztalékokat fizet. A társaságnak az ország minden városában képviselői állanak fenn. Kolozsvári vezérügynöksége Unió-utca 9. sz. alatt van.

Legiferarea concordatului preventiv

Moratorul se desființează și în Vechiul Regat

Proiectul dlui Gr. Iunian a avut în vedere și dispozițiile din Ardeal

Ziarul „Ardealul Economic” a publicat în diferite numere demersurile și memoriile factorilor economici din Ardeal și Banat, arătând nemulțumirile, cari s'au provocat în urma diferitelor sisteme de drept în materie comercială și insistând, să se unifice legile comerciale, legiferându-se concordatul preventiv.

Pentru a veni în ajutorul comercianților din țara românească și, în același timp, a unifica diversele noastre legiuiri falimentare, guvernul, imitând noul anteproiect italian din 1925

a hotărât să suprimе moratoriul

și să introducă, în noul nostru cod comercial, concordatul preventiv.

Guvernul dorind o cât mai largă discuțiune publică a principiilor ce vor sta la baza noiei legiuiri comerciale, e fatal ca proiectul noului cod comercial să nu mai poată fi trecut în această sesiune,

De aceea ministrul de Justiție, d. Gr. Iunian

a hotărât să scoată pentru moment din noul cod capitolul relativ la con- cordatul preventiv,

transformându-l în lege.

După votarea noului cod legea concordatului preventiv va reintra în codul comercial la materia falimentului.

Ministrul justiției cerând pentru moment aplicarea urgentă a concordatului preventiv a păstrat cealaltă dispozițiune ale codului în care urmează să se incorporeze și concordatul preventiv, întocmit în concordanță cu principiile în vigoare în actualul cod comercial din vechiul Regat și cu dispozițiile legilor comerciale din provinciile alipite.

Concordatul preventiv e bazat pe ideia reducerii creanței, acordate com- ercianților onești,

cari, din cauza unor înprejurări nefavorabile au pierdut o parte însemnată din activul lor.

Concordatul preventiv nu scoate pe comerciant din administrația fondului său comercial. El rămâne în capul administrației sale sub supravegherea judecătorului delegat până la omologarea definitivă a concordatului de către tribunal. Dela această dată atribuțiile judecătorului încetează, dar între timp

se suspendă orice urmă- rire contra debitorului,

precum și orice chemare în stare de faliment.

Presupunând că negustorul și-a îndeplinit obligațiunile im-

puse prin concordat, ei rămâne totuși dator cu creanța redusă către creditor dacă în termen de 5 ani dela încheerea concordatului, comerțul său îi procure beneficii sare să-i permită achitarea tuturor creditorilor concordatari și realizarea unui surplus de 20 la sută asupra pasivului său

După trecerea acestor 5 ani, toate diferențele de creanțe sunt stinse, însă.

Se prevăd sancțiuni pe- nale pentru comercianții sau complicitii lor, care au indicat creditorii fic- tivi,

sau contra celor ce au dosit activul în acest period de 5 ani pentru a frauda pe creditorii.

Egyszakaszos törvénnyel megváltoztatják az új munkatörvényt

A közelmúltban mutattunk rá arra, hogy az újabb életbe léptetett munkaügyi törvények a fejlettebb iparral rendelkező nyugati államok példáin épültek fel, a helyi viszonyok mellőzésével s így egyáltalán nem felelnek meg az ország ipari érdekeinek. Az egyes ipari érdekeltségek memorandumai e törvények hibáira fel is hívták az illetékes kormánykörök figyelmét és ennek tudható be, hogy a kormány illetékes tagjai a kiskorúak munkavédelmét és a nyolcórás munkaidőt szabályozó törvény hibáit kezdik belátni.

Az eddigi felfogás megváltoztatására különösen nagy hatással voltak a bukovinai és marosvölgyi faüzemek sztrájkmozgalmi, amelyek felszínre vetették azokat a hiányokat és túlzásokat, amelyek a szezoniparágak különleges helyzetének figyelembe nem vétele folytán állottak elő. Ma már

Pentru a fi-acordat, concordatul preventiv trebuie să fie aprobat de creditorii reprezentând cel puțin $\frac{3}{4}$ din pasivul comerciantului, care

să garanteze un minim de 50 la sută credito- rilor,

prin garanții reale sau personale, aprobate de majoritatea ereditorilor și pentru un termen fix.

În același timp cu concordatul postialimentar, din actualul cod.

Toți comercianții ve vor putea folosi de concordatul preventiv, în orice stadiu s'ar afla ei în momentul promulgării legii, chiar dacă au cerut moratoriu.

a miniszteriumban az a felfogás uralkodik, hogy a törvény elhibázott

s végre nem hajtható szakaszait a munkaadók és munkások szakképviselőivel együtt rövid időn belül revízió alá kell venni.

Nagy gondot okoznak a minisztériumnak a munkaszerződésről szóló törvénynek azon szakaszai, melyek a parlamentben megfelelő előkészítés nélkül kerültek be a törvény szövegébe s amelyek a gyakorlatban épen azokra a munkakategóriákra fognak katasztrófát hozni, melyeket a törvényhozók fokozott védelemben akartak részesíteni. Épen ezért komolyan szó van arról, hogy a munkaszerződésekről szóló törvény vonatkozó szakaszait, melyeket a gyakorlatban nem lehet keresztülvinni, rövid időn belül novelláris úton meg fogják változtatni.

A Szana konzern leépíti kolozsvári sörüzemét

Közel tízmilliót fizetett rá Szana a kolozsvári sörüzemére, amelyet most likvidál és amelynek helyébe kevés kilátással jéggyárat létesít

Alig egy éve annak, hogy a temesvári Szana-konzern sörüzemet létesített a kolozsvári piacon, amelynek propagálására tekintélyes összegeket költöttek el. Az üzembe saját bevallása szerint Szana

12 millió lejt investált,

ezenkívül közel ötmillió lejt helyezett ki vendéglősöknél hosszulejáratu kölcsönök formájában, kamatmentesen.

A temesvári sör bevonulása elé

a kolozsvári piacon nem sok váromozással tekintettek, annál kevésbé, mivel egyfelől a Tordai Sörgyár, másfelől pedig a kolozsvári Ursus-sörgyár termékei szinte kizárólagosan uralták a piacot. Tulajdonképpen nem is a rentabilitást vette figyelembe Szana, amikor sörével bevonult a kolozsvári piacra, hanem csupán egy sakkhuzás volt részéről, mivel a Tordai Sörgyár hasonló fióküzemét létesített Temesváron.

Rövid egy év leforgása alatt

közel tízmillió veszteséggel kénytelen likvidálni a Szana konzern kolozsvári üzemét,

amellyel kapcsolatosan egy megállapodást létesített a tordai sörgyárral. A megállapodás értelmében a tordai sörgyár veszi kezelésbe a kolozsvári üzemet arra az esetre, ha a vendéglősök ragaszkodnának a velük kötött megállapodásokban foglalt sörkvantumok leszállítására. Ez a megállapodás azonban csupán szépségflastrom, mert értesülésünk szerint

egyetlen vendéglős sem ragaszkodik a temesvári sörhöz,

mivel ugy az Ursus sörgyár, mint a tordai sörgyár produktumai nemesak árban, de minőségben is felülmulják a temesvári sör nívóját.

Hogy a milliókat beinvestált kolozsvári üzemből valamennyire racionális vállalatot létesítsen, Szana elhatározta, hogy

a sörüzemet jéggyártó üzemmé alakítja át.

Ez a vállalkozás sem látszik azonban rentabilisnak, mivel Kolozsvárt már két jól bevezetett jéggyár prosperál, amelyekkel egy újjonnan létesült szakmai vállalat már csak azért sem veheti fel a versenyt, mivel vízvezetéki vizet kénytelen a gyártáshoz használni, már pedig a köbméterenkint 3 lej 50 baniban megállapított ivóvíz ára egy bizonyos mennyiség használatán felül ötszörösére emelkedik, vagyis egy köbméter víz ára 17.50 lejre is felrughat. Az üzem területén ugyan kísérleteztek kufurással, azonban a kísérletek nem vezettek eredményre és háromszáz-ezer lejes költségek után abba kellett hagynia a további furatásokat.

Emelik a kukoricavámokat az Egyesült-Államokban

A vámtarifa revízióval kapcsolatban az Egyesült Államokban, a tengeri beviteli vámját az eddigi 15 centről 25 centre emelik bus-helenként. Az utóbbi években ugyanis egyre nagyobb mennyiségű tengerit-importáltak az Egyesült Államok Argentínából, ami erősen lenyomta az ottani tengeri árakat. Az új vám hivatva lesz az argentin tengeri beözönlésének megakadályozására, ami azt jelenti, hogy az Unióban a tengeri árak emelkedni fognak, míg az onnan kiszorult argentin tengeri mennyiségek nyomni fogják az európai árakat.

Megszűnt a sztrájk a zsombolyai Bohn téglagyárnál

A Bohn-féle téglagyár igazgató-sága és munkássága között létrejött a megegyezés. Az igazgatóság hozzájárult, hogy a napi nyolc órán tul teljesített munkáért 25 százalékos béremelést adjon, ezenkívül az eddig év végén szokásos buzajárandóságot ezentul hetenkint fizeti ki az igazgatóság, ami 15—20 százalékos béremelésnek felel meg. Kötelezettséget vállalt továbbá az igazgatóság, hogy a jelenlegi béreket június 15-én öt százalékkal emeli. Ugyancsak elfogadta az igazgatóság a bizalmiférfirendszert is és ezzel a zsombolyai munkásság mozgalmi végleges befejezést nyert.

NOTE

*

Actuală

întreprindere a înființat un comerciant din Timișoara cu numele R. Deutsch și care caracterizează foarte trist situația.

Întreprinderea este un fel de contencios, care dă sfaturi comercianților, industriașilor și antreprenorilor ajunși în criză.

Un confrate ardelean, are o rubrică numită „Farmacia Inimilor Bolnave”. În această rubrică se dau sfaturi aceluia, cărora le este bolnavă inima.

Trăim în lumea insolvențelor și falimentelor, criza culminând și în distrugerea întreprinderilor mai solide. Probabil, în urma actualilor stări de lucruri s'a ivit ideea de a se crea o întreprindere, care să dea sfaturi aceluia, cari au ajuns în criză și dorește să-și saneze discret situația. Dar nu credem, ca întreprinderea să devină rentabilă, deoarece azi toată lumea știe, că în actuala criză nu constituie o rușine solicitarea unui acord forțat.

Guvernul

este preocupat cu urcarea taxei vamale a medicamentelor cu 20%.

O delegație a farmaciștilor a fost la dl Madgearu zilele aceste și a solicitat reducerea taxei de import a medicamentelor și atunci dl Madgearu a declarat, că guvernul caută nu să reducă, ci să urce taxa importului medicamentelor cu 20%.

Nu știm, dacă dl Madgearu sau delegația a rămas mai surprinsă, dar știm, că pe când dl ministru a trecut la surâs din surpriză, pe atunci surpriza delegației s'a transformat în desnădejde.

Am dori să evidentăm guvernului un semnal de alarmă, ca să arătăm cât de mare pericol constituie urcarea taxelor de import a medicamentelor, al căror import jeftin îl reclamă chiar și interesele superioare de stat, între cari și sănătatea publică. Dar ne mărginim a arăta ca nici din punctul de vedere al sporirii bugetului nu este admisibil să se scumpească medicamentele prin noui urcări de taxe, atunci când este vorba de sănătatea cetățenilor, de remediarea bolilor.

Aplanarea grevei la fabrica Bohn

Am anunțat că la fabrica de cărămizi Bohn s'a iscat o grevă pe chestia reglementărilor muncii. Greva acum s'a aplanat, direcțiunea fabricii consimțind să acorde un spor de 25% pentru lucrul, care trece peste timpul de opt ore la zi, obligându-se a achita săptămânal și competențele anuale, cari constituiesc de asemenea o urcare de 15-20% a salariului.

Direcțiunea a mai acceptat și o urcare de salar de 5% începând dela 15 Iunie a. c. și totodată și sistemul bărbatilor de încredere ai muncitorilor.

Modificarea codului de muncă

Factorii competenți s'au convins de necesitatea modificării

Codul muncii, după cum am mai accentuat repetite rânduri, a fost alețuit după sistemul din Occident, dar fără să se aibe în vedere împrejurările dela noi. Din acest motiv

a stărnit foarte multe nemulțumiri,

în special în privința protecțiunii minorilor și femeilor, prevăzând opt ore de lucru la zi.

Reprezentanții întreprinderilor au intervenit în mai multe rânduri ca să se modifice dispozițiile jignitoare, dar factorii competenți abea acum par fi

convinși despre necesitatea modificării,

în urma deselor conflicte, ce s'au ivit pe chestia orelor de lucru.

Grevele dela întreprinderile forestiere din Valea Mureșului și Bucovina de asemenea au fost rezultatul lacunelor reglementărilor muncii și în urma acestor grave conflicte,

în cercurile guvernamentale s'a ivit ideea modificării dispozițiilor date

referitoare la reglementarea muncii.

Guvernul de altfel a întâmpinat mari greutăți la aplicarea legii, care a trecut prin parlament fără, ca să se fi studiat în prealabil și de către reprezentanții întreprinderilor vizate. Din acest motiv s'a formulat ideea unei revizuirii radicale, în timpul cel mai scurt posibil.

Dl Iuliu Stern directorul Industriei Forestiere din Lomaș se retrage în pensie

Dl Iuliu Stern, directorul Industriei Forestiere din Lomaș, după cum suntem informați, trece în pensie.

Renumitul specialist a fost timp de 46 ani conducător al societății, „Nasici” și de nouă ani conduce *Întreprinderea Fo-*

restieră din Lomaș.

Excelentul specialist de branșe a lucrat foarte activ pentru dezvoltarea branșei forestiere, dar în ultimul timp a devenit morbos și din acest motiv se retrage în pensie.

Stern Gyula a Lomási Erdőipar Rt. vezérigazgatója nyugalomba vonul

Amint beavatott helyről értesülünk, Stern Gyula a Lomási Erdőipar Rt. vezérigazgatója, az ismert és kiváló szakember rövidesen nyugalomba vonul. A távozó vezérigazgató negyvenhat esztendőn át volt a Nasiezi vezető embere és kilenc év óta áll a Lomási Erdőipar Rt. élén. Elismert szaktudása, törhetetlen energiája és kiváló üzleti érzéke kitűnő nevet szerzett Stern Gyulának a faszakmában. Konstruktív munkájának elismerésül a kormányhatalom

többbizben kitüntette. Az utóbbi években munkája közben két súlyos balscet is érte, de életereje és fiatalos szívóssága legyőzte a betegséget.

A vezérigazgató most egy konstruktív és becsületes munkásságban eltöltött mult után elérkezni látta az időt arra, hogy nyugalomba vonuljon és nyugdíjaztatási kérelemmel fordult a részvénytársaság központi vezérigazgatóságához.

A „Fonciera” Általános Biztosító Rt. megkezdi székházának építését

Tudomásul vette a Fonciera közgyűlése a társaság 1928. évi kedvező mérlegét és 5 százalékos osztalék kifizetését határozta el

A „Fonciera” Általános Biztosító Rt. május 18-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság beszámolt a mult évben elért eredményeiről.

A rentabilitást illetőleg a mérleg az előző évek jó mérlegével általánosságban azonos, az intézet biztos tempójú állandó fejlődését igazolja. 10 millió részvénytőke 3.360.066'03 rendes tartalékok mellett 1 millió 235.977'87 a kimutatott tiszta nyereség, ami a tőkék 10%-os jövedelmezőségét mutatja. A díjtartalékok 26,751.438'90, kártartalékok 3,478.864 lej tesznek ki a viszontbiztosításokon kívül, amellyel szemben 7 millió 119.860 ingatlan és 4.695.551

lei 90 bani értékpapírbefektetés áll, míg a bankoknál elhelyezett készpénzkészletek 30,732.056'82 lej tesznek ki. Az aktívák mérleg szerinti összege 111,904.918'18 (20 milliós emelkedés), bruttó nyeresége 99,918.667'61 lej (10 százalékos emelkedés).

A közgyűlés a mérleg ratifikálása után 5 százalékos osztalék kifizetését határozta el. Amint értesülünk, a „Fonciera” igazgatósága a közeli hetekben megkezdi kolozsvári székházának felépítését. Tudvalevő ugyanis, hogy a „Fonciera” nemrégiben megvásárolta a csődhejutott Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank ingatlan komplexumát, amelyet többemeletes székházzá akar átépíteni.

FIGYELŐ

*

Aktuális

és szomoruan jellemző új vállalatot létesített egy temesvári *Deutsch Rezső* nevű kereskedő. Az aktuális vállalkozás lényege, hogy a válságba jutott kereskedőt, iparost, vállalkozót megfélelítő tanáccsal látják el. Az egyik erdélyi lap társunknak van egy vasárnapi rovata, amelyet ötletesen „*Beteg szívűek patikája*” címmel vezet. Ebben a rovatban válaszol a szerkesztőség azoknak az érdeklődőknek, akik szerelmi bánataikra keresnek orvoslást. Sajnos ez az epidemikus jelenség egyre jobban átragad gazdasági életünkre is. A fizetéseketelenségek és csődök korában élünk, a gazdasági viszonyok olyanok, hogy a legjobban megalapozott ipari és kereskedelmi vállalatok is meginognak és hovatovább egyre veszesebben érzik fejük fölött lebegni a krízis által élesre fent Damokles-kardot. Nyilván ez a szomorú tény termelte ki azt az ötletet, hogy az egyébként közismert temesvári kereskedő az anyagilag beteg cégek ügyeinek rendezésére vállalatot létesítsen és főleg azokat igazítsa utba, akik diszkrét elintézés, kiegyezést ohajtanak, talán mert szemérmességük ezt diktálja. Nem hisszük, hogy a vállalkozásnak nagy sikere volna, mert hiszen az a kereskedő, iparos, vagy vállalkozó, akinek kicsuszott lába alól a talaj tudja, hogy egy gazdasági krízis áldozata és bizony, ha nem is kérkedik vele, tisztában van azzal, hogy sorsa miatt nem kell szégyenkeznie.

A gyógyárak

behozatali illetékének 20 százalékkal való felemelésének gondolatával foglalkozik a kormány. A gyógyszereszek küldöttsége ugyanis a napokban felkereste *Madgearu* kereskedelemügyi minisztert, hogy interveniáljon a külföldi gyógyárak behozatali illetékeinek leszállítása érdekében. A miniszter egy kis meglepetéssel hallgatta meg a küldöttség kívánóságát és mint ilyenkor szokás, mosolyogva felelte, hogy a kormánynak éppen az a szándéka, hogy ezeket az illetékeket cca 20 százalékkal felemelje. Nem tudjuk pontosan megállapítani, hogy a miniszter ur, vagy a küldöttség meglepetése volt-e nagyobb, de azt biztosan tudjuk, hogy amíg a miniszter ur meglepetése enyhe mosollyá változott, addig a küldöttség arcán mosoly helyett a lehangoltság redői tették borossá a tekinteteket. Szeretnénk a figyelmzettetés vészjelzőit a kormány illetékes faktorainak szemé elé tartani, mert a gyógyárilletékek felemelésének terve egy olyan veszélyt rejt magában, amely nem egy termelő, vagy közvetítő gazdasági réteg kizárólagos érdekével áll összefüggésben, hanem ennél sokkal magasabb szempontokat, az egész ország lakosságát érdeklő közegészségügyi problémáját érinti. Ez az egyetlen pont, amely előtt deferálni kell minden más szempontnak, akár a kincstári büdzséről, akár a belföldi ipar támogatásáról van szó. —p.—

Több mint egymilliárd lej a CFR. adóssága

A pénzügyminisztérium meg-egyeztést létesített a Banca Națională-val az államvasutak adósságainak kifizetésére vonatkozólag. A CFR-nek cea egymilliárd százmillió lej adóssága van, amelynek kifizetését a parlament, az állam és az államvasutak között megkötendő szerződéssel egyidejűleg fogja engedélyezni a stabilizációs törvények értelmében. A hiteljavaslattal egyidejűleg fogja be-terjeszteni, amelyben tudvalevőleg négy és félmilliárd hitelt irányoz elő a CFR. részére újjáépítési és beruházási célokra. Mihelyt a kormány aláírja a CFR-rel a szerződést, cea negyvenmillió lej belföldi adósság kerül kifizetésre.

Megszüntették a határ-állomásokon a valutamizériákat

A határátlépők tizezer lejt és hatvanezer lej értékű idegen valutát vihetnek magukkal

A curfici határrendőrséghez és vámhatóságokhoz rendeltérkezett a pénzügyminisztériumtól, amely szerint ezentul a határátlépők tizezer lejt és hatvanezer lej értékű idegen valutát vihetnek magukkal.

A temesvári Turul Cipőgyár elbocsátja munkásait és bizonytalan időre beszünteti a termelést

A temesvári Turul Cipőgyár igazgatósága határozatot hozott, hogy négy héten belül elbocsátja munkásait és bizonytalan időtartamra leállítja üzemi-berendezését.

Amint beavatott helyről értesülünk, az üzembeszüntetés nemcsak a vállalat által felhalmozott és a fogyasztással arányban nem álló nagy raktárkészletnek tudható be, hanem elsősorban annak a konfliktusoknak a következménye, amely a munkások és a gyár vezetősége között a munkabérek megállapítása kérdésében felmerült.

Fabrica „Turul” din Timișoara își încetează activitatea

Diracțiunea fabricii de ghetec „Turul” din Timișoara, a hotărât ca peste 4 săptămâni să-și concedieze lucrătorii, încetându-și activitatea pe un timp nelimitat.

Fabrica își încetează activitatea nu numai pentru motivul, că are mari stocuri aglomerate în depozit, ci și pentru că are de înregistrat continue conflicte muncitorești.

Preschimbarea titlurilor de rentă română în Germania

Conform acordului încheiat la 3 Noembrie 1928 între România și Germania, termenul pentru preschimbarea titlurilor de rentă-antebelică a expirat la 14 Mai a. c. Cum operațiunile de preschimbare nu s'au terminat până la această dată, termenul pentru preschimbare a fost prelungit până la 14 August.

Meghalt Szana Zsigmond

Lapzártakor értesülünk: a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársasághoz szombaton kábel távirat érkezett, amelyben arról értesítik az intézetet, hogy a bank vezere id. SZANA ZSIGMOND Csikágóban váratlanul meghalt. Szana Zsigmond tudvalevőleg néhány héttel ezelőtt Amerikába utazott üzleti körutakra. A temesvári angol konzul bankvezér, az utóbbi időben gyakran betegeskedett vérelmeszesedése következtében, azonban fiatalos energiája, erős élniakarása diadalmaskodott a betegség fölött. Most aztán váratlanul, Csikágóban, bekövetkezett a katasztrófa. Szana Zsigmond halála mély megdöbbenést váltott az ország gazdasági köreiből.

Az elhunyt Szana Zsigmond 56 éves volt. Ismert családból származott s testvér öccse volt a nagyhirű Szana Sándor gyermekorvosnak. A pénzügyi pályáját huszonkét évvel ezelőtt 1906-ban kezdte meg. Akkor az Angol-Magyar Bank segítségével megalapította a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságot, amely az elmúlt huszonkét év alatt Erdély és Bánság legnagyobb pénzintézetévé küzdötte fel magát. Szana élete elmoshatatlan betűkkel van beírva Temesvár városának történetébe. Temesvár hatalmas ipari fellendülése szorosán összefügg Szana pénzügyi működésével.

A kiváló üzleti érzékkel rendelkező és fáradhatatlan ember az elmúlt két évtized alatt az iparvállalatoknak egész sorozatát létesítette. Csak magában Temesváron és környékén huszonkét iparvállalatot alapított, melyek közül sokan országos viszonylatban is versenyen felül állanak. Csak a legutóbbi időben eszközölt ki, hogy a Banca Națională száznegyvenmillió lej visszlezámítolási hitelt folyósított a Szana-bankoknak.

Kolozsvárt mondják ki az utazó-kereskedők egyesületeinek fuzióját

A Bánáti Utazók és Utazó-kereskedők Egyesülete, valamint a Kereskedelmi Utazók Országos Egyesülete július 3-án Kolozsváron tartja az évi országos vándorgyűlését.

Ez a vándorgyűlés új állomást fog jelenteni a két egyesülés életében, mert ezen az ülésen fogják kimondani a fu-

ziót és ezen az ülésen mondják ki határozatilag a két egyesület önszegélyző alapjának egybeolvasását. A vándorgyűlést a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara disztermében fogják megtartani és azon mindkét egyesület vezetői és tagjai jelen lesznek.

Kolozsvár, Temesvár, Csernovitz és Iași kapnak tőzsdét az új tőzsdetörvény alapján

A tőzsdereform előkészítésére kiküldött bizottság elkészült munkájával és javaslatát a törvényhozó bizottság elé terjesztette. A javaslat szerint az egyes országrészek tőzsdéit Kolozsváron, Temesváron, Csernovitzban és Iașiban állítják föl.

Legfontosabb része a tőzsdetörvénynek, hogy bevezeti a határidőüzletet, egységesíti az árutőzsdét és az új áru és értéktőzsdék felállításával megszünteti a bukaresti tőzsde egyeduralmát.

A Banca Generală a Județului Arad újabb érdekközösséget létesített két nagy pénzintézettel

Alaptőkeemelési tranzakcióját sikeresen viszi keresztül az aradi pénzintézet

A Banca Generală a Județului Arad, amint annakidején jelentettük, alaptőkéjének tízmillió lejre való felemelését határozta el. Az alaptőkeemelés első kibocsátását a Banca Timișiana jegyezte le teljes egészében. A napokban kerül sor az emisszió további részének a kibocsátására.

Amint értesülünk, a Banca Generală a Județului Arad az alaptőkeemelési tranzakcióba a Banca Timișanán kívül bevonta

a bukaresti Banca Generală a Țării Românești és a Banca Românei Craiova pénzintézeteket és ezzel üzleti relációját kimélyítette. Az intézet egyébként legutóbb beválasztotta igazgatóságába: Pantilimon M. Sîtescut, a Banca Timișiana vezérigazgatóját, I. Frantiliát, a Timișiana igazgatóját, dr. Gheorgevici Lucian volt temesvári főpolgármestert, Oprea Titust, az Andrenyi cég cégjegyzőjét és Batoescu, villanygyári mérnököt.

Modificări de taxe vamale

„Monitorul Oficial” din 23 Mai crt. publică decretul prin care s'a aprobat următoarele modificări de taxe vamale de export:

Răzături de piei ude sau uscate lei 1 kgr.

Resturi de piei de cal, crude (șolduri), ce nu se pot prelucra în țară 0,50 kgr.

Făină de grâu și de secară, lei 500 vagonul.

Paste făinoase și alte derivate ale făinii, lei 200 vagonul.

Tărățe, lei 500 vagonul.

Măzărîche, lei 500 vagonul.

Arpacășul de orz și făină de orz, lei 500 vag.

Hrișca, lei 2800 vag.

Bastoane brute, lei 500 vagonul.

Câlți de in și de cânepă, lei 5000 vag.

Sodă caustică, lei 3000 vagonul.

Obiecte și bijuterii de argint, lei 10 kgr.

Obiecte de alamă și de aramă, lei 1 kgr.

Piei tăbăcite și crupoane, lei 2000 vag.

Curele de transmisiune și orice alte lucrări complet confecționate, afară de încălțăminte, lei 500 vagonul.

Încălțăminte de piele și de orice alt material, afară de lemn, lei 500 vagonul.

Turte olaginoase, lei 500 vagonul.

Mesală, lei 500 vagonul.

Taxele de mai sus au intrat în vigoare pe ziua de 23 Mai 1929.

Taxele pentru făină, țărățe, măzărîche, arpacăș și hrișcă, se percep în lire engleze.

Taxarea țevilor la import

Diracțiunea generală a vămilor a trimis eri următorul ordin:

Pentru uniformizarea taxării tuburilor, țevilor și burlanelor din aramă sau aliajele sale prevăzute la art. 1495, 1496 și 1497 din tariful vamal.

Se va impune la art. 1495 din tarif cu taxa de lei 600 suta de kgr. numai tuburile și țevile turnate sau laminate, fără sudură sau nituri; iar când aceste tuburi și țevi sunt sudate, date la string, cu ghivent, șlefuite, lustruite, vernizate sau nichelate, chiar combinate cu materii comune, se vor impune întofdeauna la art. 1496 cu lei 2000 de suta kgr.

Tot cu taxa de 2000 lei suta de kgr. se vor impune burlanele și țevile de tablă, nituite sau sudate, simple nelustruite, conform părții a doua a articolului 1496.

Când însă aceste burlane și țevi se importă lustruite, vernizate, cizelate, cositorite, etc., se vor impune la art. 1497 cu lei 6240 de suta kgr. deoarece cuvântul „aceleași” de la art. 1497 se referă numai la partea a doua a articolului precedent (art. 1496.)

Citiți „Lemnul,”

Nem számíthatunk külföldi segítségre az építkezések megindításánál

Az építkezések megkezdésére és forszírozására beadott külföldi ajánlatok nem rentabilisak -- Tíz év alatt mindössze 54 milliárd értékű építkezés történt az országban -- A bankráta emelése végleg megszüntette az építkezési lehetőségeket - Negruțiu szenátor nyilatkozata a kormány építkezési terveiről

Románia gazdasági életének sorsfordulása szorosan összefügg az építkezés fellendülésének kérdésével. Amíg ez az évek óta állandóan szönyegen levő kérdés végleges megoldást nem nyer és az állami, valamint a magánépítkezések meg nem indulnak, addig

ugy az ipari termelés, mint a fogyasztás napról-napra csökkenni fog.

Az ország összes gazdasági tényezői ma már egyetértenek abban, hogy az építkezések megkezdésének ügye halaszthatatlan. Ennek a véleménynek adott kifejezést a Romániai Gyáriparosok Országos Szövetsége is, amely egyrészt mozgalmat indított a külföldi tőke beözönlését megakadályozó adótörvény 24-ik szakaszának módosítására, másrészt memorandumban hívta fel az építkezések ügyét intéző közmunkaügyi miniszter figyelmét ez égető problémára.

E cél érdekében dolgozik már huzamosabb idő óta fáradhatatlanul Ioan Negruțiu szenátor, a kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara interimár bizottságának elnöke, aki részben nyilvános előadásokon, részben propagandairatokban, részben parlamenti felszólalásában sürgette az építkezések megkezdését és ez ügyben többször folytatott beható megbeszéléseket Raduceanu munkaügyi miniszterrel és Iuliu Moldovan közegészségügyi államtitkárral.

Negruțiu szenátor a kormány által tervbevett építkezési akcióról a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— Sajnos, a helyzet a legkevésbé sem biztató. Hogy ugyanmondjam, az építkezési problémának nálunk nincs gazdája, mert eddig mindössze az történt, hogy az építkezési probléma megoldását

a közmunkaügyi minisztérium hatásköréből a népjóléti minisztérium hatáskörébe utalták át.

Az építkezések megindítása ugyanis nem pusztán gazdasági, hanem társadalmi probléma is. Szorosan összefügg a néptömegek egészségügyével s így némiképp indokolt is az, hogy a népjóléti miniszter vegye kezébe a nagy horderejű kérdés végleges megoldását. Ennek ideje azonban csak akkor következik el, ha a két tárcát, amint ezt tervbevétték, egyesítik. Moldovan egészségügyi államtitkár kedvvel és szeretettel foglalkozik e kérdéssel. egyelőre azonban nem tehet mást, mint gyűjti az adatokat. Adatgyűjtés-

ből pedig nem lehet házakat építeni.

— Nálunk ezt a kérdést évek óta mesterségesen ellazsálták. Vétkes mulasztást követtek el azok, akiknek kötelességük lett volna ezt a kérdést állandóan felszínen tartani. Fényes bizonyítéka ennek a nemtörődöm-ségnek az a statisztika, melyet a lakástörvény meghosszabbítása alkalmából Decusare igazságügyi vezérigazgató készítetett a háboru utáni Románia építkezéseiről. E statisztika szerint, melynek adatait a legközelebb bocsátják nyilvánosságra,

a háboru óta eltöltött tíz év alatt mindössze ötvennégy milliárd értékű épületet emeltek.

Ez az eredmény roppant gyenge s azt mutatja, hogy a hibák nem a háboru alatt történtek, hanem a háboru óta. hogy a háboru alatt nem építkeztek, az érthető, mert új épületekre nem volt szükség. A baj ott van, hogy a háboru óta nem folyt az építkezés s az itt elkövetett mulasztásokat évtizedek megfeszített munkájával sem lehet helyrehozni.

— Időnkint a sajtóban nagyhangú hirdások jelennek meg arról, hogy egyik-másik nagyobb kül-, vagy belföldi cég, vagy alakulat ajánlatokat tett a kormánynak tömeglakások építésére, esetleg az építkezések megkezdéséhez szükséges tőke folyósítására. Alkalmam volt ezeket az ajánlatokat a munkaügyi miniszter felhatalmazása alapján tanulmányozni és nyugodt lélekkel megállapíthatom, hogy ezek

az ajánlatok csak általánosságban mozognak és azokra egyáltalában nem lehet építeni.

Ezekben az ajánlatokban nincs

lerőgítve sem a kamat, sem a tőke nagysága, sem az annuitás ideje, sem az építendő háztüpusok terve. Az ajánlattevők ezekre a részletkérdésekre nem hajlandók felvilágosítást adni, csak az elvi megállapodás után. A kormány nem ugorhat be egy ilyen ajánlatnak s

nem adhat privilégiumot semmi körülmények között sem a kalandorpolitikát folytató egyes külföldi cégeknek,

Az a véleményem, hogy az építkezések megindításánál *külföldi segítségre nem igen számíthatunk.* A kormánynak kell megindítani a bezedeményező lépéseket, ki kell terjeszteni és életbe kell léptetni az építkezések előmozdításáról szóló törvény kereteit.

Szállítási kedvezményt és vámmentességet kell adni az építési anyagoknak

és ami a legfőbb, megfelelő alapot kell teremteni arra, hogy

Soc. „Mica“ sporește capitalul dela 100 la 125 milioane

Consiliul de administrație al societății minelor de aur „Mica“, a hotărât în ședința din 15 Mai 1929, în conformitate cu art. 5 din Statute, urcarea capitalului social dela Lei 100,000.000 la Lei 125,000.000 printr'o nouă emisiune de

50.000 bucăți acțiuni la cursul de Lei 560 bucata.

Prima de Lei 68 servește pentru plata taxelor și a cheltuielilor de emisiune, suma rămasă trece la fondul de rezervă.

La această sporire de capital vechii acționari au dreptul de preferința de a subscrie pentru

az építeni szándékozók hosszú lejáratu kölcsönt kaphassanak.

Nyilatkozott végül Negruțiu szenátor a kamatlábemelésnek, az építkezésekre való hatásáról is.

— A Banca Națională kamatlábemelése — mondotta — feltétlen hátrányosan befolyásolja az építkezési kampány megindulását s ha a Banca Națională 9 és félszázalék mellett ad kölcsönt a pénzügyintézeteknek, akkor a legoptimistább számítás szerint is, mire az építetűhöz kerül, ez 12 százalék lesz. Már pedig

az építkezés a 12 és félszázalékos kölcsönt nem bírja meg.

Az új épületek ma alig hajtának 12 százalék hasznot, úgy hogy ez a haszon még a kölcsön kamatait sem fedezné. Külföldön öt és fél, hat százalék mellett harmincéves építési kölcsönöket lehet kapni s ezeket után nem lehet csodálkozni azon, hogy ilyen mostoha pénzügyi politika mellett, mindenki visszariad az építkezésektől.

— Momentán a helyzet tehát a legkevésbé sem biztató. — fejezte be nyilatkozatát Negruțiu szenátor, — azonban reményem van arra, hogy ez a helyzet a közeljövőben javulni fog. A jövő hét folyamán ismét alkalmam lesz Raduceanu munkaügyi miniszterrel és Moldovan népjóléti államtitkárral ebben a kérdésben tárgyalni. Azt hiszem, hogy ezektől a tanácskozásoktól sok függ, mert a közvélemény sürgetésére a kormány tagjai is belátták, hogy ennek a kérdésnek halogatása egyet jelent a legveszedelmesebb könyvelmüsséggel.

patru acțiuni vechi o acțiune nouă. Cupoanele No. 9. se primesc spre plată cu Lei 71. netto bucata. Dreptul acesta de opțiune se poate exercita

de la 22 Mai până la 5 Iunie 1929,

la sediul Societății „Mica“, București III. Str. B. Mussolini 36—38.

Acțiunile rămase nesubscrise până la 5 Iunie a. c., rămân la dispoziția Consiliului de Administrație.

Pentru acțiunile subscrise până la 5 Iunie a. c., se va plăti dividendul pe anul 1929 integral.

Plata cupoanelor se face la Cassa Societății cu începere dela 20 Iunie 1929. Cuponul s'a fixat la Lei 85.— brutto resp. Lei 71.— netto.

Fuziunea uniunilor voiajorilor se hotărăște în Cluj

Uniunea comercianților voiajori și Uniunea voiajorilor comerciali, și-au convocat o adunare în Cluj, pe ziua de 3 Iunie a. c.

La adunarea, convocată în Cluj se va decide și fuziunea uniunilor.

Adunarea va avea loc în sala festivă a Camerei de Comerț din Cluj.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 9080—1929. cons.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy folyó év június 20-án d. e. 11 órakor nyilvános árlejtést tartunk zárt ajánlatok által 5560 darab különböző villamoskörték beszerzésére a Városi Villamosmű részére. Az árlejtés a 72—83 köztársasági törvény paragrafusára alapján történik a permanens bizottság előtt a városházán. Az árlejtés feltételei megtekinthetők a Villamosmű igazgatóságánál Str. Cogălniceanu No. 4.

Cluj, a permanens delegáció 1929. május 7-iki ülésén.

Városi polgármesteri hivatal.

La construcții nu putem conta la sprigin extern

Ofertele streine nu sunt acceptabile pentru începerea construcțiilor — In decurs de 10 ani abea s'au construit edificii în valoare de 54 miliarde — In urma urcării taxei de scont, au încetat și construcțiile

Declarațiile dlui Ing. Negruțiu despre acțiunea inițiată de guvern pentru construcții

Îmbunătățirea situației economice, în România în cea mai mare proporție depinde și de începerea construcțiilor, deoarece până ce nu se încep să se încurajeze și să se intensifice lucrările publice și construcțiile,

atât producția, cât și consumul va continua să se reducă

zi de zi în urma lipsei resurselor de câștig.

Factorii economici s'au convins demult, că începerea construcțiilor nu se mai poate amâna. U. G. I. R. a pornit chiar și acțiune în acest scop, insistând pentru modificarea art. 24 din legea contribuțiilor, ca să se dea posibilitate capitalului strein să intre în țară. În același scop lucrează de mai mult timp și dl. Ing. Negruțiu, senator și președintele comisiei interimare a Camerei de Comerț din Cluj, făcând propagandă în scris și conferințe și urmând tratative cu Ministerul Muncii și cu Ministerul Sănătății Publice, pentru începerea lucrărilor publice.

Dl. Ing. Negruțiu ne-a declarat următoarele despre planurile de lucrări publice ale guvernului:

— Este regretabil, că situația continuă să fie descurajatoare. La noi problema construcțiilor după cum se vede, nu-și găsește încurajare, deoarece

până acum nu s'a făcut altceva, decât, că problema lucrărilor publice s'a trecut dela Ministerul Muncii

la Ministerul Sănătății Publice.

— Problema nu este numai cu caracter economic, ci și social, fiind în strânsă legătură cu sănătatea publică. Deci este și real, ca Ministerul Sănătății Publice să acționeze pentru încurajarea și intensificarea construcțiilor.

— Dl. Dr. Moldovan, secretarul general al Ministerului Sănătății Publice, se ocupă cu drag de problema construcțiilor, dar deocamdată nu poate face altceva, decât să-și adune datele necesare. Or, din date nu se pot construi case!

— Problema construcțiilor la noi s'a neglijat ani de rând, din vina acelor, cari au datorat s'o țină permanent la suprafață. Statistica alcătuită de dl. Decusara, director general la Ministerul de Justiție, este o dovadă eclatantă a neglijării construcțiilor. Statistica evidențiază, că după război în România

în decurs de 10 ani, abea s'au clădit edificii în valoare de 54 miliarde,

deci în proporție minimală, față de alte țări, deși este ardent de necesar, pentru a se curma mizeria de locuințe.

— In decursul celor zece ani trecuți, ziarele mereu anunțau, că cutare ori cutare conzern din streinătate, a făcut oferte guvernului pentru începerea construcțiilor, oferind chiar și sumele necesare în acest scop.

— Am avut ocazie să studiez aceste oferte și pot să declar, că

au fost formulate numai în linii generale și nu se poate deci conta la ele,

fiindcă nici dobânzile nici suma și nici durata nu se specifică în ele. Ofertanții au refuzat să ne dea amănunțe și lămuriri în legătură cu ofertele lor, înainte de a încheia convențiile necesare. Guvernul nu poate să acorde

privilegiu unor firme streine, cari exercită o politică de aventuri

și astfel sunt de părerea, că nici nu putem conta la sprigin extern.

— Guvernul are datoria să inițieze și să încurajeze acțiunea de construcții, aplicând legea pentru

privilegierea construcțiilor, acordând avantajii pentru importul și transportul materialului de

construcție,

și înlesnind procurarea unor credite ieftine cu amortizație pentru încurajarea construcțiilor.

Dl. Ing. Negruțiu, în legătură cu înrăurirea urcării taxei de scont asupra construcțiilor, a declarat următoarele:

— Urcarea taxei de scont, a contribuit în foarte mare proporție la descurajarea acțiunii de construcții, întrucât împrumuturile acordate de Banca Națională cu 9 jum. la sută, până ajung la aceia, care doresc să construiască,

se scumpesc chiar și la 12 la sută,

pe când la construcții nu se poate suporta o dobândă de 12 la sută.

— Noile construcții abea produc un profit de 12 la sută, care deci nu ar fi suficient nici pentru achitarea dobânzilor. Dobânzile în streinătate abea se cifrează la 5—6 la sută și deci ar fi favorabile numai astfel de dobânzi și la noi pentru încurajarea construcțiilor.

— Deocamdată împrumuturile nu ne sunt favorabile, dar sperăm să se îmbunătățească situația în scurt timp, având în vedere, că săptămâna viitoare voi avea ocazie să urmez tratative cu dnii Răducanu și Dr. Moldovan, cărora le voi expune situația pentru a numai amâna începerea lucrărilor publice.

„Fonciera“ începe să-și construiască palatul în Cluj

Adunarea, luând la cunoștință gestiunea anului trecut, a hotărât să se achite o dividendă de 5%

Societatea de asigurări „Fonciera“, în 18 Mai a. e. și-a avut adunarea generală, în care s'a evidentiat gestiunea anului trecut.

Direcțiunea a arătat că „Fonciera“ S. A. de asigurări generale, Cluj pe anul 1928, ce este al VII-lea, pe lângă toată deconiuțura asigurărilor din anul trecut arată creșterea circulației și o dezvoltare a societății. Bilanțul este în general identic cu bilanțurile bune din anii precedinți, dovedind dezvoltarea sigură și per-

manentă a societății.

După un capital social de 10 milioane lei și rezerve de 3,360.066.03 lei, profitul net este de 1,235.977.87 lei, ce corespunde la o rentabilitate de 10%. Rezerva primelor 26,751.438.90, rezerva pagubelor 3,478.864, în afara de reasigurări. Față de aceste dispune de o avere în imobile de 7,119.860, în efecte 4,675.551.90, iar numerar de bănci 30,732.056.92 lei. Activele după bilanț fac 111,904.918.18 lei

(spor de 20 milioane) profitul brut 99,918.667.61 lei (creștere de 10%).

Adunarea, după ratificarea bilanțului, a hotărât să se achite o dividendă de 5%.

Societatea, după cum suntem informați, în săptămânile aceste va începe să-și construiască palatul, pe care l-a cumpărat dela Băncile Economice Unite ajunse în faliment. In acest palat își va instala sediul clujian.

Å buzabevitel könnyítése Görögországban

Athéni jelentés szerint a görög kormány megszüntette az összes buzabehozatalt gátló intézkedéseit, amelyek különösen előírják, hogy a buza fajsúlyja nem lehet 78 kilogrammnál könnyebb és nem tartalmazhat 2%-nál több idegen anyagot.

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. fuzionálta a Vingai Takarékpénztár Rt.-ot

A temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. (Szana bank) hosszabb idő óta tárgyalásokat folytatott a Vingai Takarékpénztár Rt. érdekeltségével a Vingai Takarékpénztár Rt. fuzionálása céljából. A tárgyalások eredményre vezettek és a fuzió a napokban megtörtént.

Fizetéseketlen resicai kereskedő

Klein Jenő resicai textilkereskedő fizetéseketlenséget jelentett és tárgyalásokat kezdett hitelezőivel, akiknek ötvenszázalékos egyezséget ajánlott fel. Ez rövid idő alatt a második fizetéseketlenség a resicai piacon, nemrégiben ugyanis Fuhrmann Kálmán textilkereskedő kért maga ellen csődöt.

Adam Wichner în faliment

Tribunalul din Arad a declarat în stare de faliment Fabrica de Tâmplărie Adam Wücher din Guttenburg.

Pasivele fabricii se cifrează la două milioane, iar activele la 1,700.000 lei.

Curator al masei de faliment a fost numit dl. Dr. Petre Ivan, avocat în Radna, iar substitut dl. Dr. Dumitru Faur, avocat în Arad.

Pretensiunile sunt a se anunța până la 1 Iulie, desbaterea având loc în 8 Iulie, iar constituirea juriului masei de faliment la 11 Iulie a. c.

Csöd egy asztalosáru gyár ellen

Wichner Ádám guttenbrunni asztalosáru gyáros ellen az aradi törvényszék csődbírósága ma megnyitotta a csődöt. A cég passzívái elérik a kétfélmillió lejt, amivel szemben egymillió hetszáz ezer lej az aktiva. A törvényszék csődtömeg gondnoknak dr. Ivan Péter radnai ügyvédet, helyettesül dr. Faur Demeter aradi ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentési határideje ez év július 1., a csődtárgyalás napja július 8. és a csődválasztmány megalakítását július 2-re tűzte ki a törvényszék.

**Ne fogadjon el mást
Mira légyfogó
a legjobb!**

Elkészült a kényszeregyezségi eljárás szabályozásáról szóló törvénytervezet

Az olasz mintára készült tervezet csak egy részét vette át az olasz intézkedéseknek a csőd és kényszeregyezségi eljárások eseteire és nélkülözi a gyakorlatiasságot --- Erős kampány indul a törvénytervezet módosítása érdekében

A kényszeregyezségi eljárás szabályozásáról szóló törvénytervezetet hosszas halogatás után a törvényelőkészítő bizottság végre elkészítette. A törvénytervezetet a kereskedelmi miniszter tanulmányozás céljából megküldte az ország területén lévő összes kereskedelmi és iparkamarának. Kísérő iratában hangsúlyozza, hogy

a törvénytervezet már a legközelebbi időben parlament elé kerül,

s hogy a kamarák minél kevesebb módosításokat javasoljanak, mert lesz elég idő arra, hogy a véleményeket tanulmányozzák.

Ilyen előzmények után valószínűnek látszik, hogy a törvénytervezeten a törvényhozó testület kevés módosítást fog eszközölni, pedig ez

jelenlegi formájában a kívánalmaknak egyáltalában nem felel meg.

A törvénytervezet az 1903 május 21-én elfogadott hasonló olasz törvény szolgálja másolata a különbséggel, hogy abból egyes lényeges szakaszok teljesen hiányoznak. Így inkább magánegyezségi, mint kényszeregyezségi törvénynek lehetne azt nevezni mert

a hitelezőknek alig van beleszólásuk a kényszeregyezségi elrendelésénél.

A törvénytervezet megállapítja, hogy a kiegyezési kvóta ötven százaléknál kevesebb nem lehet és a felajánlott egyezségi összeget legkésőbb három éven belül ki kell fizetni. A kényszeregyezséget, a fél vagyoni helyzetének kimutatásával, az adós kéri a törvényszéktől. A törvényszék zárt ülésen, a hitelezők meghallgatása nélkül dönt a kényszeregyezségi eljárás megnyitása felett. A kényszeregyezségi eljárás elrendelésének megszavazása ellen 15 napon belül lehet felelkezni. A kényszeregyezés megindításáról a törvényszék végzésben delegált egy bírót, aztán az egész egyezségi eljárást lefolytatja.

Kényszeregyezséget csak az a kereskedő kérhet maga ellen, akinek cége be van jegyezve, hamis bukásért még büntetve nem volt és ha előzőleg már kényszeregyezségi eljárás alatt volt, akkor ha kötelezettségét teljesítette.

Nagy hibája a törvénytervezetnek, hogy

szakemberek közreműködését, úgy a kény-

szeregyezségi, mint a csőd eljárás során kizárja.

A rokonok bejelentett követeléseit csak abban az esetben lehet megtámadni, ha követelésük a kényszeregyezségi eljárás megindítását megelőző három hónapon belül állottak elő.

Ez a rendelkezés nagyon tág teret ad a különböző visszaéléseknek, mert hiszen a rokonok fiktív követelésekkel döntő szerepet játszhatnak a kényszer-

egyezségi eljárás elrendelésénél. A leltárt és mérleget a delegált bíró készíti el és

ő diszponál a fizetési nehézségbe jutott kereskedő vagyona fölött.

A tömeggondnok — a tervezet szerint minden esetben törvényszéki bíró. Ez részben redukálja ugyan a költségeket, másrészt azonban veszélyezteti a hitelezők anyagi érdekeit, mert hiszen egy jogászember, mint amilyen a bíró is, nem ren-

Un miliard și jumătate pentru căile ferate particulare

Societatea căilor ferate particulare, a căror acționari principali sunt ugar, olandezi și germani, preținde o despăgubire de 47 milioane franci aur, adică aproape 1½ miliard lei dela România pentru aranjamentul și utilizarea de zece ani a acastor căi frate dela noi.

Un important grup financiar sub conducerea cunoscutului bancher Michael din Berlin și grupat în jurul puternicului conzern Dresdner Bank, întreprinde toate mijloacele, ca să

răscumpere România aceste căi ferate, pe o cotă de 30%, guvernul român consintind să-i acorde numai o cotă de 14% pentru acții.

În urma atitudinii ferme a delegaților noștri la procesul, ce s'a desbatut în luna această la Paris, cursul acțiunilor de altfel a mai scăzut și din acest motiv guvernul a hotărât să studieze amănunțit chestia răscumpărării acțiunilor c. f. particulare.

Heroikus küzdelmet folytat Erdély kereskedelme, hogy kivédje a gazdasági válság csapásait

Hihetetlen nehézségek árán rendezik kötelezettségeiket az erdélyi és bánági kereskedők

Az egyiptomi hét csapás szakadt rá a gazdasági életre. A pénzhiány egyre tart, az inkasszó napról-napra rosszabb, a fogyasztási krízis nem akar megszűnni. A kereskedők őszi és tavaszi szezoncikkeiket ebben a kampányban nem tudták eladni, ezzel szemben az adóbehajtások szigorja ismét fokozódott. Mindezek a körülmények

az erdélyi kereskedelmet, minden szakmában, erősen legyöngyítették és a legnagyobb nehézségekkel küzd,

hogy kötelezettségeinek eleget tudjon tenni.

Az erdélyi és bánági kereskedők, akik közül a konjunktúra-kereskedőket már kiostálták az eddigi viharok, nem adták fel a régi tradícióikat és ha lecsökkent is, nem vesztették el ellenállóképességüket.

Míg a régi nagy vállalatok is sorra dőlnek ki, addig az erdélyi és bánági kereskedők minden erejüket megfeszítve igyekeznek eleget tenni kötelezettségeiknek. Minthogy a tavalyi szezon is rossz volt, a tavaszi kampány kezdetén mindenki fi-

delkezik kellő kereskedelmi szakismerettel egyre-másra követhet el baklövéseket.

Nem tartalmaz rendelkezést a törvénytervezet arra nézve, hogy a kényszeregyezségi eljárás kérésétől, annak elrendeléséig terjedő időben ki rendelkezik az insolvens kereskedő üzlete felett. Így ennek következtében megtörténhetik, hogy

mire a kényszeregyezségi eljárást elrendelik, a kereskedő már egész áruraktárát eladta.

A törvénytervezet hiányosságai nagy meglepetést keltettek érdekelt körökben. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara interimar-bizottsága elhatározta, hogy értekezletre hívja mindazokat a jogász-szakértőket, akik a kényszeregyezségi eljárás szabályozására vonatkozó elaborátumot kidolgozták. Különben a Romániai Hitelezők Országos Védőgyulete is azon fáradozik, hogy a törvénytervezet módosítását még a parlamenti tárgyalás előtt ki-
eszközölje.

zetésképtelenség és csődöktől rettegett.

— Megnyugvással állapíthatjuk meg, — mondották illetékes helyen lapunk munkatársának, — hogy bár a fizetésképtelenség száma nagy, ezeknek legnagyobb része a kis vidéki városokra és a nagyobb városok gyenge kezeire szorítkozik. Olyan nagyobb cégek, amelyek közvetlen külföldi összeköttetésekkel rendelkeznek és amelyeknek bukása a román piacra külföldön kedvezőtlen világitásf vetnek, nem igen voltak. Állandóan figyelemmel kísérjük a fizetésképtelenségeket és örömmel látjuk, hogy bár a kereskedők nagy nehézségekkel küzdenek és sok prolongációt vesznek igénybe, kötelezettségeiknek igyekeznek eleget tenni.

A kereskedők legnagyobb része becsületesen igyekszik adósságait rendezni.

Sajnos még mindig vannak azonban gyenge jellemű kereskedők is, akik bűnös spekulációból nem akarnak fizetni, de ezeknek a száma egyre jobban csökken. Különösen egyes vidékeken divik az a szokás, hogy a fizetésképtelen kereskedő igyekszik kibujni a kötelezettségek alól. Ezekben az esetekben a hitelezők a legnagyobb szigorral járnak el és szándékosan csődbe kergetik az illető céget, hogy az erdélyi kereskedelmet e szalakoktól megtisztítsák. Ugyanekkor azonban a legnagyobb méltányossággal járnak el az önhibáján kívül fizetési zavarokba jutott kereskedőkkel és ezzel egy nagyobb koncepciójú gazdasági politikát is szolgálnak, mert a gyengébb ellenállású kereskedőket is mentesítik a csőd veszélyétől és ezzel óvják a romániai kereskedelem jó hírét a külföld előtt.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Értesítés. Értseim a mélyen tisztelt vevőközönégemet, hogy az összes t a v a s z i ujdonságaim, különösen kiemelve a

Burberry Gabardin Trench-Coat-ok kész Homespuns sport-öltönyök

és mértékosztályom legujabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaáruháza, Cluj, P. Unirii (Fötér) 14.

Industriașii din Târgu-Mureș cer gaz metan

Memoriul înaintat guvernului precizează importante argumente

Industriașii din Târgu-Mureș, văzând, că guvernul a pus la ordinea zilei problema gazului metan, în urma discursului ținut de ministrul de industrie și comerț la Camera, cu privire la ieftinirea gazului metan, au hotărât să intervie la ministerul de industrie, ca să dispue

introducerea conductei gazului metan dela marginea orașului Târgu-Mureș în interiorul orașului,

ca fabricile și casele particulare să-l poată folosi și ele.

În memoriul ce-l va prezenta industria din Târgu-Mureș se va a-

răta că dacă

societatea de gaz metan a cheltuit până acum peste 100 milioane lei, ca să facă conductă gazului metan

până la hotarul orașului Târgu-Mureș, și apoi să rămâie neutilizată, — merită să se mai cheltuiască câteva milioane, pentru ca să se mai prelungească această conductă până în interiorul orașului. Introducându-se gazul metan la Târgu-Mureș fabricile din acest oraș cari trec printr'o gravă criză, vor avea o ușurare dacă vor obține un combustibil mai ieftin.

Fabrica de pastă Schmol din Brasov, continuă să se desvolte intensiv

Nici un lucrător nu a comediat direcțiunea fabricii nici în actuala criza economică

Una dintre cele mai vechi și mai mari fabrice de cremă de ghetă din Europa, Fabrica Schmol, înființată în Viena în 1884, în urma excelentelor produse, ce fabrică, a ajuns să se estindă meru, încât în suert timp, a fost nevoită să-și înființeze fabrice și în Budapesta, Bratislava și Magdeburg.

În urma unirei Ardealului și Banatului, fabrica în fine a hotărât să-și înființeze și în România o fabrică.

Noua fabrică s'a înființat în România în 1923 și astfel societatea Schmol cu aceasta are cinci fabrice.

Uzinele Schmol în afară de

creme de ghetă mai fabrică și creme de parchet, mobile și pastă de automobile.

În România societatea și-a instalat fabrica de asemenea cu un aranjament modern, având ca director pe dl Alexandru Micu, care a contribuit foarte intensiv la popularizarea produselor Schmol chiar și în cele mai mici sate.

Produsele Schmol se lansează pe toate căile și numai astfel se poate închipui că fabrica din Brasov nu și-a concediat nici un lucrător, nici chiar în actuala criza economică sub pretext de lipsă de lucru.

A români ai malmok is részt vesznek az amerikai liszt elleni harcban

A háboru utáni években olyan mérvet öltött az amerikai liszt inváziója a közép-európai államokban, hogy ezeknek az országoknak malmok jogosan félték existenciájukat a dumpingáron kínált lisztől. A Magyarországi Molnár-Szövetség Budapesten most tartotta meg gyűlését, amelyen határozati javaslatot fogadtak el az amerikai liszt tulságos behozatala ellen.

A javaslatot Románia, Ausztria és Csehszlovákia malomgyesületei is késznek támogatni

A következő védelmi rendszabályokat ajánlja az amerikai lisztnek beáradása ellen:

Génben a nemzetközi munkaügyi hivatalnál oda kell hatni, hogy a pékműhelyek éjszakai munkatálmal feloldassék. Ha a bányákban, malmokban és más iparüzemekben az éjjeli munka engedélyezve van, teljesen érthetetlen, hogy miért éppen a higiénia szempontjából kifogástalan pékműhelyekben tiltják meg az éjjeli munkát. A pék azért vásárolja az amerikai lisztet, mert az ebből készített tészta gyorsabban kel és így a szűkreszabott munkaidőt jobban ki

tudja használni,

Oda kell hatni az illetékes kormányoknál, hogy a fehér-sütemények a törvényesen előírt, vagy szabályrendeletekben hatóságilag megállapított sulya mindenütt betartassék. Az amerikai lisztből készült sütemény nagyobb térfogatu, a pék egy

Primăria Municipiului Cluj.

No. 9080—1929 cons.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că la data de 20 Iunie 1929 ora 11. a. m. se va ține licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate pentru furnizarea a 5560 buc. diferite becuri electrice necesare Uzinelor Electrice ale Municipiului Cluj, conform specificațiunilor din caietul de sarcini.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile Art. 72—83 din Legea Contabilității Publice la data de mai sus înaintea Delegației Permanente în sala de ședință a Primăriei.

Condițiunile de licitație (caietul de sarcini) se pot primi dela Dir. Uzinelor Electrice Str. Kogălniceanu No. 4.

Cluj, din ședința Deleg. Perm. a Municipiului ținută la 7 Mai 1929.

Primăria Municipiului
Cluj.

kiló lisztből több süteményt hoz ki, de ennek a süteménynek kisebb a sulya és gyengébb a tápértéke. Az előírt sulyok szigorú betartása mellett a pék nem engedhetné meg magának azt a fényűzést, hogy az amerikai lisztet vagononként drágábban fizesse, mint az itt termelt lisztet.

Közép-Európa összes kereskedelmi malmainak

liszteladási fizetési felté-

Inființarea Sindicatului Exportatorilor de Vite

Noul sindicat s'a înființat în Oradea

Exportatorii de vite din Ardeal dându-și seamă că actualul guvern ține să înlăture toate piedicele ce s'au pus în calea exportului de vite, au hotărât să se constituie într'un sindicat al exportarilor, cu scopul de a intensifica exportul de vite.

În ședința de constituire ce s'a ținut la Camera de comerț, mai mulți oratori au arătat, între altele, că

pe lângă grâne și lemne, vitele formează un post

important în exportul românesc. Acest export s'a redus foarte mult, în anii din urmă, din cauza greutăților de tot felul create chiar de către factorii conducători ai țării.

Neavând convenții comerciale noi cu țările europene,

telei egységisíteni kell

Ezek a kondíciók olyképpen lennének megállapítandók, hogy a kereskedőnek a belföldi, illetve közép-európai lisztéknél megmaradjon a kereset lehetősége.

Ha a kereskedőnek módjában van magyar, szlovák vagy más provinciájú liszten keresni, akkor nem fogja forszirozni az amerikai lisztet vásárlását.

piața vieneză a fost și este singurul debușeu pentru vitele noastre.

Ori piața vieneză nu poate cuprinde întregul contingent de vite destinat exportului din țara noastră. Iată de ce trebuie să căutăm mereu debușeuri noi, și să încheiem noi convenții comerciale.

Înainte de a se constitui Sindicatul exportatorilor de vite la Oradea, inițiatorii lui, au avut o întrevedere cu d. ministru al domeniilor. Ministerul a trimes ca delegat la ședința de constituire pe d. Inspector veterinar Christea.

În conducerea Sindicatului, ca președinte de onoare a fost ales prințul Gheorghe Ghica, iar ca președinte activ, d. Carol Arc.

Steana României continuă să se desvolte

Bilanțul societății de asigurări a fost favorabil și în acest an

Societatea română de asigurări „Steaua României” în 8 Mai a. e. și-a avut adunarea generală la București, unde s'a constatat, că cu toată criza economică, ce persistă, institutul continuă să se desvolte.

„Steaua României” în 1928 a încasat din taxe și dobânzi 127,095.000 lei, deci cu 15.985.000 lei mai mult, decât în anul 1927. A perfectuat asigurări în valoare de 300,368.000 lei și a achitat pentru daune 47,019.000 lei.

Cu capital cu tot, rezervele societății se cifrează la 121,919.000 lei, iar profitul la 3,308.145 lei,

din care plătește o dividendă de 17.5%.

Societatea are filiale în fiecare oraș din țară, iar în Cluj este în str. Memorandului No. 9.

No. 468,471 și 764—766—1929.

Publicație de licitație.

Aduc la cunoștința generală, că „Cassa de Păstrare” „Interesul Public” s. a. sub lichidare din Cluj, va vinde cu intervenția mea în biroul firmei, Cluj, Calea Victoriei No. 1. conform §-ului 306, din Codul Comercial prin licitație publică, care va avea loc la 28 Maiu 1929:

1) la orele 4 p. m. un colier de briliante și una broșă de briliante, cu prețul de strigare de 20,000 Lei;

2) la orele 4.15 p. m. un covor persian cu prețul de strigare de 6000 Lei;

3) la orele 4.30 p. m. o mașină de cusut „Singer” cu fus rotund, cu prețul de strigare de 3000 Lei;

4) la orele 4.45 p. m. un inel cu briliant, cu prețul de strigare de 5000 Lei;

5) la orele 5 p. m. un medalion cu briliante și o brățară cu prețul de strigare de 12,000 Lei.

Vadiul este de 10 la sută, care se va depune înaintea începerii licitației. Prețul de cumpărare se va plăti imediat la fața locului împreună cu 2.4 la sută tază de cumpărare.

Cluj, la 22 Maiu 1929.

Dr. Laurențiu Nestor,
notar public.

Műtőasztalok
Kertibutor Vas és Rézbutor
 elsőrendű kivitelben
Vas és Rézbutorgyár
 Timișoara, Elizabetin, Piața Bisericei 2.
 Telefon: 18-31.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
 TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
 Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

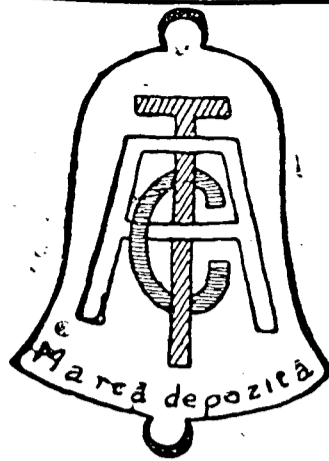
Ajânlja női luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
 Első Romániai Elektromosgyár Rt.
 Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
 (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
 magasfeszültségű anyagok. Mű-
 szerek: Hartmann & Braun.
 Szénkefék: Sächsische Dina-
 mobürstenfabrik. Motorok!
 Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

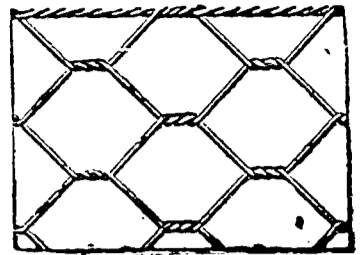
„TACĂMUL“ din CLUJ.

Fineță de 800!

Pabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
 „Tacămul“ fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
 Adresa telegrafică: „Tacămul“

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:
 Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
 Szöveg között cm²-ként — — Lei 15'—
 Többi hirdetési oldalon — — Lei 10'—
 Egy garmond sor Lei 80'—

Többszöröcsavart (hatsarkos) horganyozott sodronykerítésfonatok, mindenféle sodronyszövetek, horganyozott tűskéshuzal, vas- és rézbutorok, sodronyagybetétek a legelőnyösebb árakban beszerezhetők:

Pásztori & Hettmann

Brașov, sodronyáru, vas- és rézbutorgyárban.

Gyár: Hátulsó-uca 66. Telefon: 481. Mintaraktár: Kórház-uca 32. Telefon: 428.

Citiți**„Lemnul“**

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Áruraktárai
 a vasut mellett

Engedélyezett devizahely.

Betéteket elfogad

Affiliált intézetek:
 Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán
 Alsóferencvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagybányán
 Székelyudvarhelyi Takarékpénztár Rt. Nagybányán
 Szászkeresztúri Takarékpénztár és Hitelbank Rt. Biharmegyei Szászkeresztúron
 Hírbank Rt. Szászkeresztúron

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
 Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } **TRAIAN CHIRILĂ**
 Igazgató és felelős szerk.: }

Abonamente — Előfizetési árak:

tará pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
 { Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
 Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
 { Bankoknak és pénzintézeteknek 2000 lei
 { Pentru străinătate } 1500 lei.
 Külföldre

Jumătate an { 600 lei
 { 1200 lei
 Félévre . . . { 600 lei
 { 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm². } 20 lei
 Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
 In text } 15 lei
 Szövegoldalon }
 Un sir garmond } 80 lei
 Egy garmond sor }

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70,000.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Meleg, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

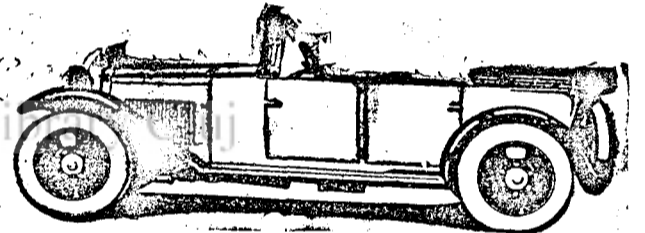
engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője.

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Minden versenyen vezet, tartósságban utólrhetetlen a
XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezérképvisellettől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Bratianu 3. Telefon 9-14.

MÁRCIUSI

B

A

K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fióktintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.